

สวรรค์จากเก้าอี้

Gabriel Ernst & Pathompong Kwangtong

May 31, 2020

Contents

ขอต้อนรับสู่โรจาวา	3
ความเคลื่อนไหวเพื่อสังคมที่เป็นประชาธิปไตย	3
คอมมูน	3
แคนตัน	3
คณะกรรมการต่างๆ	4
คณะกรรมการป้องกันตนเอง	4
คณะกรรมการสุขภาพ	5
คณะกรรมการสันติ	5
คณะกรรมการเศรษฐกิจ	6
คณะกรรมการการศึกษา	7
คณะกรรมการสตรี	7
เราเรียนรู้อะไรบ้างจากคอมมูนและคณะกรรมการต่างๆ?	8

การทดลองครั้งสำคัญได้เกิดขึ้นท่ามกลางเก้าอี้แห่งสงครามซีเรีย นี่คือการพยายามอันจริงจังและกล้าหาญในการสร้างประชาธิปไตยที่แท้จริงอย่างต่อเนื่องตลอดมาสี่ปีที่ผ่านมา ท่ามกลางสงครามกลางเมืองนองเลือดแห่งศตวรรษที่ 21 การทดลองครั้งนี้ได้ถือกำเนิดขึ้น เสมือนเป็นดั่งเกาะแห่งสันติภาพ ความปลอดภัย และความเท่าเทียม เป็นสังคมที่ไร้ตำรวจ มีหลักประกันสุขภาพ อาหาร การศึกษา และที่อยู่อาศัยฟรี โดยผู้นำคือ สตรี คนจน และชนชั้นล่าง

ขอต้อนรับสู่โรจาวา

เดือนมกราคม 2014 ผมอยู่ที่ลอนดอนเหนือ ณ โลกกลางงานฉลองยามเย็นของชุมชนชาวเคิร์ด มีการเล่นเพลง เด็กรู วังวอนไปทั่ว ผู้หญิงเต้นรำ ส่วนผู้ชายก็จับฮา หัวเราะ และยิ้มรำ ทิวทัศน์งานเต็มไปด้วยความสุข

พวกเขาเฉลิมฉลองให้กับการปลดปล่อยโรจาวา พื้นที่เล็กๆ แห่งหนึ่งในซีเรีย ซึ่ง ณ ที่แห่งนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนมากเป็นชาวเคิร์ด เคยถูกปกครองโดยรัฐบาลซีเรียที่กดขี่เป็นเวลาหลายทศวรรษ เมื่อสงครามกลางเมืองเกิดขึ้น อำนาจของรัฐบาลซีเรียก็หดหายไป แล้วชาวเคิร์ดก็เข้าไปยึดครอง ตั้งแต่นั้นมา เกิดการทดลองที่ยิ่งใหญ่ ณ โรจาวา ผู้คนได้พยายามนำประชาธิปไตยและความเท่าเทียมไปสู่เสรีภาพในระดับที่ไม่เคยมีมาก่อน

ความเคลื่อนไหวเพื่อสังคมที่เป็นประชาธิปไตย

ในโรจาวา การปกครองที่รู้จักกันโดยทั่วไปนั้นถูกกลับหัวกลับหางอย่างสิ้นเชิง ปกติแล้วอำนาจรัฐส่วนใหญ่จะอยู่ระดับบน ซึ่งก็แล้วแต่ว่าจะเป็นนายกรัฐมนตรี หรือประธานาธิบดี แต่ในโรจาวา อำนาจส่วนใหญ่อยู่ในมือของชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับเพื่อนบ้าน ที่เรียกกันว่าคอมมูน (หมู่บ้าน)

ชาวโรจาวาได้ให้สัมภาษณ์ว่า “เราต่อต้านระบบอำนาจจากบนลงล่าง (top-down) เราต้องการระบบที่ปฏิบัติจากล่างขึ้นบน” หลักการของคอมมูนคือ “ไม่มีใครรู้ว่าคุณหรือชุมชนของคุณต้องการอะไร มากไปกว่าคุณและชุมชนคุณเอง” นี่คือการวางสังคมแบบล่างขึ้นบน หรือเรียกว่าระบบแนวระนาบ (horizontal organisation of society) นั่นเอง

คอมมูน

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกกับคอมมูนนั้นเหมือนกับความสัมพันธ์ของต้นไม้กับป่า

คอมมูนคือหน่วยที่เล็กที่สุดและเป็นส่วนขับเคลื่อนหลักของสังคม ผู้คนรวมตัวกัน ณ สถานที่แห่งหนึ่ง เพื่ออภิปรายและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ณ ที่แห่งนี้ สมาชิกของชุมชนจะตัดสินใจเพื่อพวกเขาเอง แทนที่จะให้นักการเมืองตัดสินใจว่าระเบียบแบบแผนใดควรใช้ปกครองชุมชนของพวกเขา คอมมูนบริหารด้วยระบบผู้นำร่วม (ชายหนึ่งหญิงหนึ่ง) ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของคอมมูนได้ต้องมีอายุเกิน 16 ปี คอมมูนมีวาระประชุมสัปดาห์ละครั้ง ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปตามบ้านต่างๆ ณ ที่แห่งนั้น พวกเขาได้สร้างกฎระเบียบในการปกครองชีวิตของพวกเขา รวมถึงมีการอภิปรายและบันทึกรายงาน

การเลือกผู้นำร่วมและการก่อร่างคณะกรรมการบริหาร ใช้วิธีเลือกตั้งทางตรงจากสมาชิกในคอมมูน การเลือกตั้งจะเกิดขึ้นตามความต้องการและสถานะ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎหมายลายลักษณ์อักษร ผู้นำเหล่านี้จะปฏิบัติการเหมือนกับโฆษกและผู้จัดงาน (organisers) มากกว่าที่จะเป็นผู้นำรัฐบาลโดยทั่วไป

หากมีผู้ใด ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ไม่ประสงค์ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในคอมมูน พวกเขาก็มีเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้น และใช้ชีวิตของพวกเขาต่อไปได้อย่างปกติ อย่างไรก็ตาม คอมมูนจะไม่ช่วยเขาอีกต่อไป และเขาจะไม่ใช้ส่วนหนึ่งของคอมมูนที่เขาจะได้รับประโยชน์ต่างๆ อย่างไรก็ตาม กรณีแบบนี้เกิดขึ้นจริงน้อยมาก

ชาวโรจาวากล่าวว่า “พวกเราต่อต้านมโนทัศน์ว่าด้วยปัจเจกนิยม ปัจเจกนิยมนั้นเหมือนกับหนูตัวवानที่เข้ามาทำลายสังคม ถ้าฉันสุขสบายและมีความสุข มันก็จำเป็นที่เพื่อนบ้านของฉันควรจะสุขสบายและมีความสุขด้วยเหมือนกัน ถ้าฉันหัวแต่เพื่อนบ้านมีอาหาร พวกเขาก็ควรจะดูแลฉันด้วย”

แคนตัน

ในขณะที่คอมมูนมีอำนาจสูงสุดนั้น ยังมีระดับของรัฐบาลที่อยู่เหนือคอมมูนขึ้นไปอีก เรียกว่า แคนตัน (ลักษณะคล้ายจังหวัด) รัฐบาลในระดับนี้ไม่เหมือนกับในประเทศอื่นโดยทั่วไป กฎหมายของคอมมูนมีอำนาจมากกว่ากฎหมายของแคนตัน

แต่ละคอมมูนมีอำนาจเลือกผู้แทนของตนเข้าไปในแคนตัน รายได้ส่วนมากของแคนตันมาจากการขายปิโตรเลียม การค้า และโครงการเกษตรกรรมขนาดใหญ่ แคนตันยังเก็บภาษีในระดับที่น้อยมาก จากคอมมูนที่เลือกพวกเขาเข้าไป พวกเขาสามารถนำรายได้เหล่านั้นไปใช้เพื่อทำโครงการของโรจาวา เช่น ถนนหลวง สถานีไฟฟ้า เขื่อน และอื่นๆ เงินส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับสวัสดิการสาธารณะ และช่วยเหลือคอมมูนเมื่อพวกเขาต้องการ นอกจากนั้นแคนตันยังมีบทบาทหน้าที่สำคัญ คือการมุ่งเน้นปฏิบัติการในแนวทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

กฎหมายที่ถูกรื้อถอนโดยแค้นตันจะต้องถูกรองผ่านคอมมูนอีกที ซึ่งหมายความว่า ชุมชนระดับล่างสุดมีส่วนในกระบวนการตัดสินใจขั้นสุดท้าย ทำให้รูปแบบของกระบวนการตัดสินใจเป็นแบบล่างขึ้นบน

จากบทนำสั้นๆ นี้ เราเริ่มจะเข้าใจแล้วว่า ความสำคัญและความก้าวร้าวอย่างถึงที่สุด (radical) ของการทดลองในโรจาวาเป็นอย่างไร

ในส่วนถัดไป เราจะเข้าไปดูคณะกรรมการบริหารฝ่ายต่างๆ ที่ช่วยบริหารโรจาวา และพยายามทำให้เราเข้าใจว่า พวกเขาทำอะไรถึงสามารถกำจัดระบบตำรวจปิดฉากลำดับชั้นความยากจน ให้บริการทางสุขภาพโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ให้อ่านาแก่ผู้หญิง และให้ความหวังที่ดีที่สุดสำหรับตัวอย่างของประชาธิปไตยแห่ง

คณะกรรมการต่างๆ

ณ มุมหนึ่งของเมืองเล็กๆ ในโรจาวา เพื่อนบ้านเข้าพบกันในห้อง ตัวแทนจากร้อยครอบครัวมารวมกัน พบปะสังสรรค์พูดคุย ดื่มชา ก่อนที่จะเริ่มการประชุม นี่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประชาธิปไตยทางตรงที่ก้าวหน้าและท้าทายความรู้ของเราเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความก้าวหน้านี้ เราเน้นไปที่บทบาทของคอมมูนและแค้นตันของโรจาวา ในส่วนที่จะกล่าวต่อไปนั้น เราจะมองให้ลึกลงไปชมชุมชนซึ่งประกอบไปด้วยระบบของโรจาวาที่ทำงานประสานกัน และขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสังคมและประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ โครงสร้างของแต่ละคอมมูน ประกอบไปด้วยคณะกรรมการ 6 ส่วน

- คณะกรรมการป้องกันตนเอง
- คณะกรรมการสุขภาพ
- คณะกรรมการสันติ
- คณะกรรมการเศรษฐกิจ
- คณะกรรมการการศึกษา/คณะกรรมการเยาวชน
- คณะกรรมการสตรี

หนึ่งในแรงขับเคลื่อนหลักเบื้องหลังการทดลองในโรจาวา คือโมโนทัศน์ที่ว่า “ยิ่งองค์ความรู้กระจุกตัวอยู่ในคนจำนวนน้อยมากเท่าไร ยิ่งทำให้คนกลุ่มนั้นมีโอกาสที่จะสร้างอำนาจต่อผู้คนที่ต้องพึ่งพาพวกเขา”

ชาวโรจาวาเชื่อว่า ไม่มีประโยชน์ต่อใครเลยที่องค์ความรู้จะถูกควบคุมโดยผู้เชี่ยวชาญ การแบ่งปันภูมิปัญญาเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นการทรงคุณค่าความรู้ แต่ถูกขโมยไปโดยรัฐ และกีดกันการเข้าถึงจากกลุ่มคนที่มีอำนาจ แล้วนำไปขายเพื่อทำกำไรจากผู้คน กลับมาสู่สังคม

สถาบันส่วนใหญ่ของชุมชนคือสถาบันเพื่อการฝึกฝนและแบ่งปันองค์ความรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้คนในชุมชนสามารถช่วยเหลือผู้อื่นอย่างยั่งยืน และได้ควบคุมทิศทางการบริหารของชุมชนโดยตรง

เพื่อจะเข้าใจว่าชุมชนแห่งนี้ทำงานอย่างไร ภายใต้บริบทสังคมขนาดใหญ่ และอะไรที่พวกเขาทำสำเร็จบ้างเมื่อร่วมมือกัน เราจึงจำเป็นต้องเข้าไปดูสถาบันต่างๆ เหล่านี้ ดังที่จะกล่าวต่อไป

คณะกรรมการป้องกันตนเอง

ในโรจาวา ผู้คนอยู่ด้วยกันภายใต้วัฒนธรรม ศาสนา ตำรวจ และรัฐบาลที่หลากหลาย เนื่องจากประสบการณ์ที่ต้องอาศัยภายใต้รัฐบาลซีเรีย พวกเขาจึงตั้งเป้าหมายที่จะลดอำนาจรัฐให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อไม่ให้มีใครมีอำนาจเหนือผู้อื่น

คณะกรรมการป้องกันตนเองถูกตั้งขึ้นมาเพื่อแทนที่ตำรวจ ซึ่งแม้จะปฏิบัติการคล้ายตำรวจในรัฐทั่วไป แต่ก็มีความสำคัญที่แตกต่างอย่างมาก ผู้นำของคณะกรรมการป้องกันตนเองมีที่มาโดยการเลือกตั้งจากแต่ละคอมมูน (หนึ่งชายหนึ่งหญิง) พวกเขาปฏิบัติภารกิจภายใต้ความต้องการของผู้คนที่เลือกไม่ได้ตัดสินใจเองโดยตรง

พวกเขาถูกฝึกในเรื่องการป้องกันตนเอง อาวุธ กลยุทธ์ และการปกครอง พวกเขาอาจถูกเรียกจากคอมมูนท้องถิ่นได้ทันที หากพวกเขาปฏิบัติการในทิศทางที่ขัดแย้งกับความต้องการของคอมมูน คณะกรรมการนี้จะมีการประชุมเป็นประจำ ซึ่งพวกเขาจะวิพากษ์วิจารณ์กันเองในและกระตุ้นให้ผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์พวกเขา เพื่อให้เกิดการพัฒนามากที่สุดเท่าที่ทำได้

สมาชิกของคณะกรรมการป้องกันตนเองจะมีการหมุนเวียน ผู้คนในคอมมูนจะสลับสับเปลี่ยนกันเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ เป้าหมายก็เพื่อให้ที่สุดแล้วสมาชิก แม้แต่ผู้สูงอายุก็ตาม

เนื่องด้วยว่า กฎส่วนใหญ่ในชุมชนสร้างขึ้นจากพวกเขาเอง จึงมีอาชญากรรมที่ต้องแก้ปัญหาน้อยมาก ทำให้ไม่ต้องแหกกฎที่คุณสร้างขึ้นเอง? เอลละ โดยสรุปแล้ว คณะกรรมการป้องกันตนเองแตกต่างจากตำรวจอย่างไรบ้าง?

- สมาชิกของคณะกรรมการทุกคนถูกเลือกและมาจากชุมชนท้องถิ่น

- พวกเขาปฏิบัติกรภายใต้การสั่งการจากชุมชนท้องถิ่นของพวกเขาเท่านั้น ไม่ใช่ภายใต้รัฐชาติหรือกฎหมายของมัน
- พวกเขาอาจถูกริบอำนาจในที่นี้ หากพวกเขากระทำการขัดแย้งต่อความต้องการของชุมชนพวกเขา
- สมาชิกมีการหมุนเวียน ดังนั้นอำนาจของพวกเขาจึงแผ่ซ่านไปทั่วถึงสมาชิกทุกคนในชุมชน
- ด้วยวิธีปฏิบัตินี้ อำนาจและความปลอดภัยจะไม่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้เชี่ยวชาญ แต่อยู่ในชุมชนเอง

คณะกรรมการสุขภาพ

สำหรับผู้ที่อยู่ในคอมมูน การเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญ สมาชิกคณะกรรมการสุขภาพผู้หนึ่งกล่าวว่า “ก่อนการปลดปล่อยโรจาวา บริการสุขภาพได้ถูกคิดแบบเน้นกับอำนาจของรัฐบาล ดังนั้นตอนนี้เราจึงสร้างระบบ ภายใต้รากฐานใหม่ที่พยายามกำจัดกา เป้าหมายของการพัฒนาบริการสุขภาพในโรจาวาคือ

- เพื่อแก้ปัญหาความสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างผู้ให้บริการทางสุขภาพกับการควบคุมอำนาจ (the control of power)
- เพื่อวิพากษ์และก่อร่างความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ป่วยและแพทย์ขึ้นอีกครั้ง
- เพื่อคืนความเป็นเจ้าของเรื่องสุขภาพให้สังคม

เป้าหมายคือการลดภาวะพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ เพื่อการนั้น แต่ละคอมมูนได้เลือกผู้นำคณะกรรมการสุขภาพ (หนึ่งหญิงหนึ่งชาย) ให้ไปฝึกจากแพทย์ แล้วกลับมาฝึกให้สมาชิกทุกคนที่ต้องการเรียนปฐมพยาบาล ซึ่งเป็นการป้องกันมิให้องค์ความรู้ทางสุขภาพเกิดหรือกีดกันโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปขายทำกำไร วิธีนี้จะทำให้ปฏิบัติการช่วยชีวิตกระจายออกไปมากที่สุด

รูปแบบการบริการทางสุขภาพของคอมมูน พยายามรวมเอาเทคโนโลยีทางการแพทย์และการวิจัยที่ทันสมัยมากที่สุด เข้ากับการแพทย์พื้นบ้าน บางคอมมูนจัดทริปร่วมกันเก็บสมุนไพรที่ใช้ในการแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์แผนปัจจุบัน ยกตัวอย่างเช่น ในหมู่บ้านบิเนอร์ (Binar) สมาชิกหมู่บ้านอาสาสมัครปลูกและเก็บเกี่ยว “สมุนไพรซูแมก” (Sumac) ร่วมกัน โดยเก็บเท่าที่จำเป็นต่อพวกเขาเอง แล้วแบ่งปันที่เหลือให้กับเพื่อนบ้านและญาติพี่น้อง สมาชิกหมู่บ้านผู้หนึ่งกล่าวว่า “ซูแมกมีประโยชน์ต่อสุขภาพหลายอย่าง มันช่วยป้องกันความดันโลหิตสูง ป้องกันเบาหวาน เพิ่มความแข็งแรงต่อเหงือก และช่วยด้านการเจริญเติบโตของเด็ก” นี่เป็นส่วนสำคัญที่เชื่อมโยงกับคต ซึ่งคือการป้องกัน โรคภัยไม่ให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกนั่นเอง หลายประเทศใช้เงินเป็นจำนวนมากไปกับการรักษาโรค แต่แทบไม่ได้ใช้ทรัพยากรไปกับการป้องกัน “ระบบรัฐมอสสังคมราวกับว่าสังคมนั้นป่วยและต้องการการรักษา แต่มันคือตัวระบบต่างหากที่เป็น โรคภัยของสังคม”

ในปี 2018 คอมมูนในฮาลานจ์ (Halanj) จำนวนสี่แห่งได้รวมตัวกันเพื่อก่อตั้งศูนย์การแพทย์เพื่อพวกเขาเองและพื้นที่รอบข้าง สมาชิกหมู่บ้านบริจาคเท่าที่พวกเขาทำได้เพื่อช่วยซื้ออุปกรณ์การแพทย์ในศูนย์การแพทย์แห่งนั้น ด้วยเหตุนี้ เมื่อผู้ป่วยเข้าไปรักษาในศูนย์การแพทย์ พวกเขาจะได้รับการรักษาฟรี

ด้วยวิธีปฏิบัตินี้ การเข้าถึงยาและบริการทางสุขภาพจะไม่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรผู้เชี่ยวชาญ (เพื่อทำไร) แต่จะอยู่ในชุมชนเอง

คณะกรรมการสันติ

ปัญหาที่พบบ่อยในสังคมเราคือการแยกตัวโดดเดี่ยว และเป็นเรื่องง่ายเสียเหลือเกินที่เราจะมีปัญหากับเพื่อนบ้านและสมาชิกในสังคมเราเอง นี่ทำให้ผู้คนโทรเรียกด่วนหาคนที่ช่วยเหลือ หาทางแก้ปัญหาด้วยกัน สำหรับเราแล้ว บ้านของเราคือสถานที่ที่จะกลับหลังจากวันอันยาวนานในที่ทำงาน บางทีเราอาจจะทักทายเพื่อนบ้านแล้วเดินเข้าบ้าน ปิดประตู ดูทีวี ก่อนที่จะเริ่มวันใหม่อีกครั้งเมื่อพรุ่งนี้มาถึง

การผลัดความขัดแย้งของเราไปให้ตำรวจจัดการเป็นเรื่องง่าย หลังจากนั้นเราก็ลืมวิธีจัดการกับปัญหาด้วยตัวเอง เมื่อเราถูกหูโทรศัพท์ขึ้น เราจะไม่มีวันได้ยินเสียงร้องจากบางคนในห้องซัง หรือเสียงอุทธรณ์ในชั้นศาล

เราได้อภิปรายเรื่องคณะกรรมการป้องกันตนเอง ซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดการด้านความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัยไปแล้ว แต่ขั้นถัดไปคือเรื่องความยุติธรรม ซึ่งในหลายประเทศจะมีระบบศาล และในโรจาวาก็มีเช่นกัน อย่างไรก็ตาม คดีส่วนใหญ่ไม่เคยขึ้นถึงชั้นศาล ข้อพิพาทส่วนมากแก้ไขได้ภายใต้คณะกรรมการสันติ

เป้าหมายของคณะกรรมการสันติไม่ได้มุ่งเป้าไปที่การลงโทษหรือตำหนิ แต่เน้นการแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งฉันทมติเป็นหลัก ถ้าบางคนที่แหกกฎของคอมมูนที่เด็ดตกลงกันได้ สมาชิกจะพยายามทำความเข้าใจว่า ทำไมเขาถึงทำเช่นนั้น และพยายามเข้าใจเงื่อนไข รวมทั้งบริบทภายใต้การกระทำดังกล่าว

ทุกๆ คอมมูนจะมีคณะกรรมการสันติ ซึ่งเพื่อนบ้านพยายามจะแก้ข้อพิพาทด้วยกระบวนการให้ได้มาซึ่งฉันทมติ พวกเขาประชุมกันในสถานที่ที่ไม่เป็น เช่นบ้านของพวกเขา คณะกรรมการสันติยังแบ่งเป็นสองส่วนย่อย ส่วนแรกรับผิดชอบด้านปัญหาและอาชญากรรม และอีกส่วนคือ “คณะกรรมการอิสรเสรี” ซึ่งรับผิดชอบกรณีความรุนแรงในครอบครัว ข้อพิพาทในครอบครัว และปัญหาของสตรี ปัญหาที่เกี่ยวกับความรุนแรงจากปีศาจปี

ผู้อาศัยในคอมมูนทุกคนจะเข้ามารวมกัน เลือกตัวแทนทำถึงเก้าคนเพื่อก่อตั้งคณะกรรมการ โดยอย่างน้อย 40% ของสมาชิกต้องเป็นผู้หญิง สมาชิกเหล่านี้มีภาพลักษณ์ที่ดีในเรื่องความเที่ยงตรง ฉลาด และเจรจาเก่ง อย่างไรก็ตาม การหมุนเวียนสมาชิกให้ทุกคนในคอมมูนได้มีประสบการณ์ปฏิบัติก็เป็นสิ่งที่ได้รับการสนับสนุนเช่นคณะกรรมการอื่นๆ

พวกเขาจะคิดจากมุมมองที่ว่า “เราจะกำจัดเงื่อนไขที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้น เพื่อไม่ให้มันเกิดขึ้นอีกได้อย่างไร” แทนที่จะเป็น “เราจะทำร้ายคนคนนี้ ให้สาสมกับที่ทำความผิดได้อย่างไร?”

แน่นอนว่า ถ้าคนคนนั้นแหกกฎที่ไร้สาระ และไม่เหมาะสมสำหรับผู้คนที่อาศัยอยู่อีกต่อไป กฎนั้นก็อาจถูกลบทิ้งหรือเปลี่ยนแปลงได้ ต้องขอขอบคุณศักยภาพจากปฏิบัติการตรงของระบบคอมมูน ที่ซึ่งกฎการปกครองสามารถเปลี่ยนได้โดยง่าย ขึ้นอยู่กับความต้องการและสถานการณ์ขณะนั้น บางครั้งในกรณีสุดขีด การลงโทษทางสังคมอาจจำเป็นต่อบางคนหรือบางกลุ่ม โดยทั่วไปแล้ว นี่หมายความว่า ผู้กระทำความผิดจะต้องบำเพ็ญประโยชน์หรือทำงานให้คนที่ถูกทำร้ายจากการกระทำของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ก็จะตามด้วยช่วงเวลาการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นๆ จนกว่าผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดจะไม่ทำร้ายพวกเขาอีก มีเพียงแค่กรณีที่ย่ำแย่ที่สุดเท่านั้นที่จะเข้าสู่กระบวนการชั้นศาล และแม้กระทั่งไปถึงจุดนั้น พวกเขาจะต้องผ่านตัวกลางหลายขั้นตอนเพื่อที่จะหาทางออกในระดับคอมมูน

ด้วยวิถึปฏิบัตินี้ ความยุติธรรมจึงไม่ใช่ความรับผิดชอบของรัฐบาระตบชาติ แต่อยู่ในชุมชนเอง

คณะกรรมการเศรษฐกิจ

ภาคส่วนทางเศรษฐกิจของโรจาวาที่กำลังเติบโตคือ *สหกรณ์แรงงาน* แม้ว่าธุรกิจยังคงมีอยู่ก็ตาม เป้าหมายขององค์กรรูปแบบใหม่คือการแทนที่ธุรกิจ และเป็นตัวแทนเจตนาารมณ์ของผู้คนได้มากกว่า

โดยปกติแล้วในโรจาวานั้น สมาชิกของคอมมูนจะตัดสินใจว่าสหกรณ์แบบใดควรเกิดขึ้น เช่น ฟาร์ม เบเกอร์รี่ ร้านอุปโภคบริโภค ร้านซ่อมสิ่งของ และอื่นๆ เนื่องจากสมาชิกคอมมูนตัดสินใจว่าอะไรที่พวกเขาต้องการให้เปิดเป็นสหกรณ์ นั้นจึงหมายความว่า ไม่ใช่เพียงแค่คนงานเท่านั้นที่จะยุ่งกับการผลิต แต่เป็นทั้งสังคม ที่สามารถบอกได้ว่าสิ่งไหนที่พวกเขาารู้สึกว่าจำเป็น และเป็นเช่นนั้นเพราะพวกเขาคิดคน

วิธีนี้ทำให้เกิดประโยชน์มากกว่าแค่เรื่องการเงิน ตัวอย่างเช่น ชุมชนไม่มีทางโหวตให้สร้างมลพิษต่อเพื่อนบ้านของพวกเขา ระบบเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน อนุญาตให้คนกลุ่มเล็กๆ (เจ้าของธุรกิจ) ตัดสินใจด้วยวิถีทางที่ไม่ใช่ประชาธิปไตย แล้วทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตคนมาก โดยที่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อการผลิตสินค้านั้นเลย ระบบเศรษฐกิจแบบสหกรณ์ในโรจาวาคือทางแก้ปัญหา

สหกรณ์เป็นสิ่งที่พัฒนาช้าเมื่อเทียบกับสิ่งอื่นๆ ในโมเดลของโรจาวา เหตุผลหลักเป็นเพราะเคยถูกปกครองด้วยรัฐบาลซึ่งเรียกก่อน ทำให้เกิดการเกษตรเชิงเดี่ยวและปลูกแค่พืชที่ทำเงิน ซึ่งรูปแบบนี้ไม่ยั่งยืนสำหรับผู้คนในท้องถิ่น เพราะพวกเขาไม่ได้ผลิตและพัฒนาทรัพยากรให้อยู่ได้ และทำให้ในเวลานั้นพวกเขาจึงต้องพึ่งพิงพื้นที่อื่นๆ ของซีเรียและโลกเพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบและอาหาร

รูปแบบทางเศรษฐกิจของโรจาวาไม่เหมือนกับเปลี่ยนแปลงสังคมแบบรุนแรงเชิงก้าวร้าวอื่นๆ (radical society changes) ในอดีต เช่น การปฏิวัติรัสเซียหรือจีน ระบบเศรษฐกิจของโรจาวาไม่ได้มีพื้นฐานมาจากปฏิรูปกรรมสิทธิ์ที่ดินขนาดใหญ่ หรือการบังคับให้ทำงานร่วมกัน (force collectivisation) ในโรจาวานั้น การเปลี่ยนแปลงเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป พยายามจะสร้างเศรษฐกิจจากเบื้องล่าง ด้วยวิธีการพบปะกันโดยตรง ให้การศึกษา หรือประกาศผ่านสาธารณะ (public service announcements) ผู้ที่เป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัวจะได้รับการสนับสนุน ด้วยวิธีการชักจูงจากสังคม มิใช่ใช้กำลังบังคับ

การชักจูงนี้มีทั้งการลดและยกเลิกภาษี ถ้าธุรกิจส่วนตัวแบ่งปันเครื่องมือและเครื่องจักรของเขา แลกเปลี่ยนและผลิตร่วมกับคอมมูน พวกเขาจะได้รับการลดราคาสินค้าอื่น และได้รับการช่วยเหลือจากคณะกรรมการคอมมูนเมื่อต้องการ อย่างไรก็ตาม เป้าหมายหลักคือการให้คณะกรรมการ

หนึ่งในตัวอย่างสหกรณ์รูปแบบทั่วไปมีให้เห็นในหมู่บ้าน ซีฮิต คานี (Sehit Kani) ณ ที่แห่งนั้น มีสหกรณ์การเกษตรอันประกอบไปด้วยสมาชิก 26 คน พวกเขาที่มีดิน 3 เอเคอร์ และสมาชิกสหกรณ์ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน พวกเขาแบ่งเป็น 6 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 5 คน กลุ่มแต่ละกลุ่มจะทำงานหนึ่งวัน และทุกวันศุกร์ ทุกกลุ่มจะเข้ามาช่วยกันทำงาน

ผลผลิตทั้งหมดจากฟาร์มจะขายเข้าสู่ตลาดท้องถิ่น และเงินที่ได้ก็จะแจกจ่ายให้สมาชิกสหกรณ์เท่ากัน เด็กๆ ก็มีส่วนร่วม พวกเขาเข้าไปในฟาร์มพร้อมกับครอบครัว พวกเขาเล่นกับเพื่อนๆ ที่นั่น ร่วมกันเรียนรู้การเกษตรไปด้วย นี่ยังเป็นการแก้ไขปัญหาการเลี้ยงดูเด็ก พร้อมกับสอนพวกเขาเรื่องความยั่งยืนไปในตัว

สหกรณ์ยังช่วยออมเงินให้พวกเขาเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิต (safety net) สำหรับสมาชิกไว้ใช้ในกรณีที่ปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งแม้พวกเขาจะทำงานไม่ได้ สมาชิกสหกรณ์ก็ยังสามารถช่วยเหลือพวกเขาได้ เงินก้อนนี้ยังใช้ไปกับการจ่ายต้นทุนทางสังคมใหญ่ๆ เช่น การแต่งงาน หรือฌาปนกิจศพ

ด้วยการสนับสนุนจากคณะกรรมการเศรษฐกิจในคอมมูน พวกเขาสามารถซื้ออาหารหรือสินค้าสำคัญปริมาณมากในคราวเดียวได้ แล้วนำไปแจกจ่ายให้สมาชิกในคอมมูนตามความจำเป็น วิธีการซื้อปริมาณมากในคราวเดียวทำให้ลดค่าใช้จ่ายจากพ่อค้าคนกลาง และได้ราคาถูกลงกว่าเดิมประมาณ 20–30% นอกจากนี้คอมมูนยังมีการผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้ในครัวเรือนอีกด้วย

ด้วยวิถึปฏิบัตินี้ ความรับผิดชอบด้านการทำงานและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับบริษัทขนาดใหญ่ แต่อยู่ในชุมชนเอง

คณะกรรมการการศึกษา

เราได้อภิปรายไปแล้วว่าโรจาวามุ่งมั่นตั้งใจแค่ไหน ในการกระจายองค์ความรู้และข้อมูลให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ นั่นเป็นที่มาว่าทำไมคณะกรรมการการศึกษาจึงเป็นหนึ่งในลักษณะสำคัญที่สุดของโรจาวา ก่อนการเกิดขึ้นของปฏิบัติการนี้ โรงเรียนของรัฐบาลซีเรียหมกมุ่นอยู่กับความคิด “ภาษาเดียว ชาติเดียว รัฐเดียว ธงเดียว ศาสนาเดียว” กีดกันความเชื่อ ภาษา และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ ออกไป

ในคอมมูนที่ประกอบไปด้วยหลากหลายชาติพันธุ์ สิ่งสำคัญอันดับแรกคือ ต้องแน่ใจว่าการศึกษจะทำให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษา และวัฒนธรรมตนเอง ขณะที่สนับสนุนให้มีการร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของกันและกัน

แต่สิ่งที่ทำให้โรงเรียนของโรจาวาแตกต่างก็คือครู (ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง) ครูจะถูกมองว่าเท่าเทียมกับนักเรียนและเป็นดังผู้ช่วยเหลือในการเรียนรู้ (facilitators) ด้วยวิธีนี้ นักเรียนและสมาชิกคอมมูนจะเป็นผู้นำ และตัดสินใจว่าครูจะจัดการเรียนการสอนและบทเรียนอย่างไร รวมถึงวิชาอะไรบ้างที่จะมีการเรียนการสอน ซึ่งการตัดสินใจจะร่วมกันระหว่าง ครู นักเรียน ครอบครัว และคณะกรรมการอื่นๆ ทำให้โรงเรียนในแต่ละคอมมูนสามารถแตกต่างกันได้ ตามแต่ความต้องการของผู้คนบริเวณนั้น

นอกจากนี้ยังมีระบบที่เรียกว่า สำนักวิชาการ (academy) สำหรับวัยรุ่นและเยาวชน คล้ายๆ กับวิทยาลัย ซึ่งสอนทักษะและความรู้เฉพาะทาง ตัวอย่างเช่น บางสำนักวิชาการสอนสิ่งแวดลอม การป้องกันตนเอง สหชาติศึกษา (international studies) บริการสุขภาพ (health-care) และสตรีศึกษา ทั้งยังมีสำนักวิชาการนานาชาติ สำหรับอาสาสมัครต่างชาติด้วย

ในสำนักวิชาการต่างๆ นักศึกษาและอาจารย์มักอาศัยอยู่ด้วยกัน สถานศึกษาจึงกลายเป็นชุมชนในตัวเอง ทุกคนร่วมกันรับผิดชอบ ประกอบอาหาร ทำความสะอาด เรียน และทำกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ร่วมกัน โดยมากแล้ว นักศึกษาและอาจารย์ในสำนักวิชาการมักจะทำวิจัยและวิทยานิพนธ์ การร่วมมือกันนี้จึงมุ่งหมายเพื่อสร้างการแก้ปัญหาตามหลักจรรยาของประชาธิปไตย

นอกเหนือไปจากโรงเรียนและสำนักวิชาการแล้ว คอมมูนและคณะกรรมการฯ ยังจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ซึ่งคนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ เช่น การป้องกันตนเอง การปฐมพยาบาล การชัชชียานยนต์ กีฬา สื่อ กิจกรรมทางวัฒนธรรม การเกษตร และอื่นๆ อีกมากมาย

ด้วยวิถีปฏิบัติ การศึกษาและวิชาเรียนต่างๆ จึงไม่ได้ถูกเลือกโดยรัฐบาลของชาติ แต่มาจากชุมชนเอง

คณะกรรมการสตรี

ขบวนการสตรีนิยมเพื่อความเท่าเทียม เป็นหนึ่งในส่วนสำคัญที่สุดของสังคมประชาธิปไตยที่กำลังสร้างขึ้นในโรจาวา ด้วยเหตุที่ว่า แม้ผู้หญิงจะมีจำนวนครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด แต่เมื่อมองไปแล้ว พวกเธอยังคงเป็นคนกลุ่มใหญ่ที่ถูกกดขี่อยู่ทั่วโลก ดังนั้นการจะสร้างสังคมที่เท่าเทียมอย่างแท้จริงได้ จึงต้องลงแรงไปที่การปลดปล่อยผู้หญิงให้มากพอ ให้สมกับที่ผู้หญิงมีบทบาทนำในการขับเคลื่อนการ

สิ่งนี้ก่อให้เกิดผลตามมหาศาล เมื่อเทียบกับสภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของภูมิภาคแล้ว ผู้หญิงที่นั่นประสบพบเจอการกดขี่ที่แย่มากที่สุดในโลก ตั้งแต่การคลุมถุงชน ไปจนถึงการปฏิเสธสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ภายใต้กฎหมายของรัฐบาลที่แล้ว ผู้หญิงเคยถูกปฏิบัติดังเช่นพลเมืองชั้นสอง

นี่เป็นเหตุผลว่าทำไมผู้หญิงจึงมีบทบาทนำ และประสบผลสำเร็จที่สุดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเสรีภาพของพวกเธอเมื่อเทียบกับผู้คนทั้งหมดในโรจาวา องค์การสำคัญที่สุดองค์หนึ่งของกลุ่มสตรีในโรจาวาคือ YPJ ซึ่งเป็นกองทัพอิสระของสตรีที่ไม่มีผู้ชายอยู่เลย กองทัพนี้ได้ปกป้องโรจาวาจากกลุ่มไอซิส (ISIS) และรัฐบาลเติร์ก กองทัพนี้เข้าร่วมกับกองกำลังประจำการของโรจาวา (YPG) แต่ก็มีอิสระในตนเองอย่างเต็มที่และไม่ต้องรายงานต่อผู้ชายคนใด

อย่างไรก็ตาม ในบทความนี้ เราจะเข้าไปดูการเปลี่ยนแปลงระดับท้องถิ่นภายในคอมมูน ซึ่งเกิดขึ้นอย่างช้าๆ คณะกรรมการสตรีใช้เวลาส่วนใหญ่เดินสายไปที่บ้านแต่ละหลังหลังในเมืองหรือหมู่บ้านจนครบ ไปเคาะประตู พูดคุยกับผู้หญิง รับฟังเรื่องทุกข์ร้อน เสนอหนทางช่วย และเชื้อเชิญให้เข้าร่วมคณะกรรมการของพวกเธอ

ผู้ชายก็ได้รับการสนับสนุนให้ช่วยเหลือขบวนการเพื่อเสรีภาพของผู้หญิงเช่นกัน ด้วยการศึกษาดด้วยตนเอง รับฟังผู้หญิงในชีวิตของเขา และเป็นเพื่อนชายที่มีความรับผิดชอบ คณะกรรมการของสตรีชี้ให้เห็นเป็นประจักษ์ว่า สังคมชายเป็นใหญ่ก็นักทำร้ายผู้ชายด้วยเช่นกัน โดยการปิดกั้นอารมณ์ของพวกเขา และบังคับให้เข้ากับลักษณะ “ผู้ชายในอุดมคติ” ที่เป็นไปไม่ได้ ผู้ชายก็ได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมขบวนการเพื่อเสรีภาพ

โดยการกลายเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มากขึ้นผ่านความซับซ้อนที่อารมณ์ เช่น ความรักใคร่ ความเศร้าโศก ความกลัว และอื่นๆ นำมาให้ การศึกษาเหล่านี้และการอบรมเชิงปฏิบัติการต่างๆ ขับเคลื่อนโดยอาสาสมัครในคณะกรรมการสตรีในที่ต่างๆ เช่น โรงเรียน สำนักวิชาการ และที่ประชุมของคณะกรรมการอื่นๆ

ตอนนี้ ในหลายคอมมูน จะมีกองกำลังป้องกันตนเองของผู้หญิง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับคณะกรรมการป้องกันตนเองทั่วไป และคณะกรรมการสตรี เช่นเดียวกับคณะกรรมการป้องกันตนเอง ซึ่งเราได้อภิปรายไปก่อนหน้านี้

ในแทบทุกคอมมูนจะมีบ้านที่เรียกว่า *บ้านสตรี* ซึ่งเป็นที่ที่ผู้หญิงสามารถเข้าไปหลบหนีความรุนแรงในครอบครัว หรือนำสามีของพวกเธอมาเพื่อเรียนรู้ของผู้หญิง หรือแก้ปัญหาในครอบครัวได้ บ้านแห่งนี้มักจะมีการจัดการเรียนการสอน หรืออบรมเชิงปฏิบัติการที่ทุกคนสามารถเข้ามาเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพ พื้นที่แห่งนี้มีอิสระจากคณะกรรมการอื่นๆ และผู้หญิงมีอิสระที่จะเข้าหรือออกตามความปรารถนาของเธอไม่ว่าด้วยเหตุผลใดๆ

ก็ตาม ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมักจะใช้เพื่อเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับผู้หญิงที่ต้องการหลบหนีความรุนแรงจากสามีของพวกเธอ

ด้วยวิถี สติและเสรีภาพของผู้หญิงก็เกิดขึ้นจริง ไม่ใช่โดยกฎหมายของชาติหรือรัฐบาล แต่จากผู้หญิงในชุมชนเอง

เราเรียนรู้อะไรบ้างจากคอมมูนและคณะกรรมการต่างๆ?

ในหลายประเทศ ผู้คนมักคิดว่าเราแค่หย่อนบัตร ปล่อยให้กลไกการเลือกตั้งทำงาน แล้วมันจะแก้ปัญหาให้เราได้ หรือเราสามารถขอให้ตำรวจสร้างสังคม หรือเราสามารถเปลี่ยนแปลงโลกได้ จากแค่การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเราเอง

สิ่งที่ผู้คนในโรจาวาแสดงให้เห็นคือ การเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงสามารถเกิดขึ้นได้ โดยใช้เวลานาน ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เกิดขึ้นจริงตั้งแต่ 6 ปีที่ผ่านมา ภายใต้สงครามนองเลือดที่สุดในสมัยเราเป็นฉากหลัง

ชุมชนโรจาวาใช้เวลาสร้างรากฐานสำหรับโครงสร้างเหล่านี้หลายปี ผ่านกระบวนการประชุมพบปะใกล้ชิด ทั้งในบ้านเรือน ถนนหนทาง รวมถึงที่อื่นๆ ในหมู่เพื่อนบ้านด้วยกัน

คอมมูนทำให้สิ่งเหล่านี้เป็นไปได้ เพราะผู้คนสร้างประชาธิปไตยทางตรงในระดับเพื่อนบ้านและชุมชน ปัญหาต่างๆ ที่เราเจอในโลกทุกวันนี้อย่าง อาทิ คอร์รัปชัน มลภาวะ ความเกลียดชังขัดแย้งทางชนชั้น ชาติพันธุ์ ศาสนา ปัญหาความรุนแรงจากอาวุธปืน ความเกลียดชังผู้หญิง ความโดดเดี่ยว ทั้งหมดที่กล่าวมานี้สามารถจัดการให้เป็นระบบได้ง่ายขึ้น หากเราเริ่มต้นจากการมีรากฐานของคอมมูนที่แข็งแกร่งนี้

Anti-Copyright

**SOUTHEAST ASIAN
ANARCHIST LIBRARY**

Gabriel Ernst & Pathompong Kwangtong
สวรรถ์จากใต้ถ้ำ
May 31, 2020

Retrieved on 2021-01-08 from <http://www.dindeng.com/rojava/>

sea.theanarchistlibrary.org